

Til lovforslag nr. L 193. Betænkning afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 29. marts 1989

Betænkning

over

Forslag til lov om helårsbeboelsesret

[af Jane Oksen (FP) m.fl.]

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder.

Som bilag er optrykt en henvendelse fra Græsted-Gilleleje Kommune, som er tilgæet udvalget under alm. del.

Miljøministeren har over for udvalget tilkendegivet følgende:

I forbindelse med behandlingen af nærværende lovforslag kan jeg oplyse, at jeg i slutningen af 1989 vil fremsætte lovforslag, hvorefter det overlades til kommunerne at administrere beboelse af sommerhusområder gennem kommune- og lokalplanlægningen. Det vil sige, at spørgsmålet om helårsbeboelse i sommerhusområder foreslås overført fra sommerhusloven til kommuneplanloven, og at den konkrete regulering sker gennem lokalplanbestemmelser.

Herigennem imødekommes et ønske fra en række kommuner, der har anført, at tilladelser til beboelse af sommerhusområder skal ses i en planlægningsmæssig sammenhæng, og at det er ønskeligt og rationelt, at tilladelse alene kan og må gives af kommunerne.

Det er således tanken, at administrationen af beboelse i sommerhusområder overlades til kommunerne, der har ansvaret for planlægningen og de økonomiske konsekvenser heraf. Det vil derfor ikke blive muligt at påklage kommunernes afgørelser til Miljøankenævnet.

Herefter indstillet et *flertal* (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets medlem) lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et mindretal inden for flertallet (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) vil stemme imod lovforslaget, fordi konsekvenserne af den foreslåede liberalisering er helt uoverskuelige for såvel kravet til den kommunale service som for planlægningen af de rekreative områder. Lovforslaget aktualiserer imidlertid det problem, som er rejst af en række nordsjællandske kommuner, at sommerhuslovens regler om beboelse i sommerhuse ikke kan håndhæves (jf. det optrykte bilag).

Således som dette problem er forelagt for udvalget, indebærer den nuværende retstilstand på området, at der i visse sommerhusområder faktisk er etableret en situation, der svarer til lovforslagets hensigt.

Dette er uantageligt, og efter mindretallets opfattelse er det påkrævet, at regeringen snart fremkommer med et forslag til at etablere sådanne forhold på området, at by- og landzonelovens planlægningsmæssige formål varetages, og at der tillægges kommunerne sådanne beføjelser, at bosætningsmønstret kan tilpasses til udviklingen i den enkelte kommune.

Et *mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Mindretallet finder det meget uheldigt, at miljøministeren blot ønsker at lægge låg på de reelle problemer, som er til stede med hensyn til tilladelse til helårsbeboelse af sommerhuse. Mindretallet finder, at denne udsættelse reelt betyder, at spørgsmålet om helårsbeboelsesret vil flyde frem til engang i 1990.

Det er ekstra uheldigt, at ministeren sylter problemerne, fordi man i dag kan konstatere, at retstilstanden vedrørende helårsbeboelsesret er meget uklar. Politiet ønsker ikke at rejse tiltale bl.a. med den begrundelse, at man i mange tilfælde har ydet social bistand til nogle beboere, og at man i øvrigt ikke magter at føre kontrol med den »ulovlige« beboelse, idet en sådan kontrol skal finde sted i aften timerne og reelt bærer præg af dyne løfteraktioner.

Med udsættelsen af lovinitiativet kan man fortsat påregne forskelligheder i afgørelserne fra kommune til kommune. Det samme vil gælde dispensationssagerne.

Endelig kan det anføres, at den manglende politimæssige indgriben helt klart vil medføre, at mange såkaldt »ulovlige« beboere vil føle sig i god tro fra nu af og frem til 1990.

Ahlmann-Ohlsen (KF) fmd. Ole Bernt Henriksen (KF) Rønholt (KF)

Svend Erik Hovmand (V) Hanne Severinsen (V) Knud Lind (FP) Marianne Jelved (RV)

Lis Noer Holmberg (CD) Glønborg (KRF) Helen Beim (S) Dorte Bennedsen (S)

Erik Holst (S) Helge Morgensen (S) Henning Nielsen (S) Trøjborg (S)

Margrete Auken (SF) nfmd. Leif Hermann (SF)

Henvendelse fra Græsted-Gilleleje Kommune vedrørende administration af sommerhusloven

Den 22. marts 1989

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Vedrørende foretræde den 29. marts 1989

Notat: Administration af sommerhusloven

Resumé af problemerne i at administrere sommerhusloven 1983 – på grund af usikker lovgivning, manglende konsekvens i opfølgningen og politisk usikkerhed gennem de seneste 2 år

Anledning:

5 nordsjællandske kommuner (Hundested, Frederiksværk, Skævinge, Helsingør og Græsted-Gilleleje) ønsker at gøre Folketinget opmærksom på, at politisk usikkerhed siden 1987 har gjort administration af sommerhuslovens bestemmelser imod helårsbeboelse umulig. Der peges derfor på et lovgivningsinitiativ.

0. Problemstilling:

Der blev senest i 1983 gennemført en lovgivningsændring af reglerne mod helårsbeboelse i sommerhusområder. Dette skete ikke mindst foranlediget af 6 nordsjællandske kommuner, der ønskede mere præcise regler.

Da dønningerne efter 83-justeringens overgangsbestemmelser havde lagt sig, var der i få år en rimelig klar administrations- og retspraksis.

Den 21. maj 1987 blev der af Østre Landsret afsagt dom i den såkaldte Jægerspris-sag. Et par blev frifundet for ulovlig helårsbeboelse til trods for, at det forelå klarlagt, at parret havde været tilmeldt folkeregistret på sommerhusadressen og havde haft denne som »egentlig« bolig. Politi og anklagemyndighed ophørte herefter med at rejse og pådømme »sager«.

I 1987/88 blev det tilkendegivet af regeringsmedlemmer – om end i meget forskellige varianter – at der burde åbnes adgang til helårsbeboelse i sommerhusområder; primært blev peget på pensionister.

Siden 1987, især fra midten af 1988, er ulovligt helårsophold i sommerhusområder steget drastisk. Alene i nærværende kommuners områder er det efter optællinger og skøn vurderet, at ulovligt ophold omfatter 5–10 pct. af sommerhusene. I Græsted-Gilleleje Kommune er det »ulovlige« ophold opgjort til mindst 900 mennesker (kommunens indbyggertal: 17.400).

1. 1983-lovændringen (lov nr. 207 af 25. maj 1983)

Denne lovjustering bestod væsentligst i en effektivisering af håndhævelsen af forbudet mod helårsbeboelse. Der blev indført regler om påtale og straf. Reglerne om dispensation blev fastholdt meget restriktivt – de særlige tilfælde, der skal vedrøre særlig nødvendigt erhvervsophold samt sygdom.

Som overgangsbestemmelser blev fastsat, at de mennesker, der i strid med reglerne og trods myndighedernes pålæg om fraflytning fortsat havde ulovligt ophold, skulle kunne opnå dispensation på livstid.

Det forekommer stadig de lokale myndigheder som et knæk på retsbevidstheden omkring sommerhusbestemmelserne, at de mennesker, der flyttede efter kommunens og politiets pålæg, ikke opnåede dispensation, mens de, der trodsede alle pålæg, fik dispensation.

Heri findes én kilde til senere administrativ og retlig usikkerhed.

2. *Praksis frem til i dag*

Praksis efter 83-loven har været opretholdt så restriktivt, som det var tilsigtet ved lovændringen. Kommuner, politi og anklagemyndighed varetog håndhævelsen i sagens forskellige stadier.

Der skete dog i årene derefter en glidning, så et stigende antal sager, især i vinteren 1986/87, ikke blev ført igennem til doms.

Dette kan illustreres af nogle enkelte sager. For et sommerhus, der udlejedes til et par, hvis husleje blev betalt via kontanthjælp, fandt politimesteren i Hillerød ikke grundlag for at rejse tiltale mod udlejer eller lejerne.

Rigsadvokaten støttede politimesterens afgørelse og lagde vægt på, at når kommunens sociale forvaltning betalte huslejen, kunne en domstol »ikke se bort fra udlejerens og lejernes opfattelse af, at deres handlemåde i nogen grad var sanktioneret af kommunen«. Det skal supplerende bemærkes, at der ifølge bistandslovens bestemmelser skal ske dækning af klienters opholdsudgifter uanset opholdets eventuelle ulovlige karakter (samme problematik som for Frøstrup-lejren).

Jægerspris-dommen, afsagt af Østre Landsret 21. maj 1987, omhandlede en »helt almindelig sag«, hvori ikke indgik kommunalt socialt underhold eller tilskud til boligudgift for pågældende sommerhusbeboer.

Det forelå oplyst af bl.a. beboerne selv, at der i vinterhalvåret var benyttet sommerhus som egentlig bolig. I dommens præmisser siges, at »... findes det ikke med tilstrækkelig sikkerhed godtgjort, at de tiltalte er skyldige...«.

I vinteren 1988/89 har politimesterembederne dækkende Nordsjælland ikke villet rejse tiltale for ulovlig sommerhusbeboelse.

3. *Eventuel udvidet dispensation*

Under indtryk af det holdningsskift, der synes at være sket i den politiske debat siden

1983, har nærværende 5 nordsjællandske kommuner påpeget

at mindre restriktiv holdning til helårsophold i sommerhusområder i givet fald indføres gennem en lovgivningsændring,

at en ikke-bindende ministeriel vejledning om eventuel favorisering af særlige befolkningsgrupper er i modstrid med forarbejderne til 1983-loven,

at en ikke-bindende og ikke-lovgivet dispensationsvejledning vil fremme det kaos på området, som er under udvikling,

at det for befolkningen må virke uforståeligt forskelsbehandlende, at dispensation i givet fald skulle omfatte specielt ejere, og kun folkepensionister.

4. *Hvorledes kan beboelse i sommerhusområder udvides*

Nærværende 5 kommuner må anse det for nødvendigt, at der sker lovgivningsmæssig præcisering, herunder af eventuelt ændret adgang til helårsophold.

Kommunerne anser det for administrativt ønskeligt og rationelt, at al tilladelse alene kan og må gives af kommunen. Folketinget må fastsætte kriterierne for eventuel ret til helårsophold i sommerhusområder.

Kommunerne anser det for ønskeligt, at man fortsat i eventuel dispensationspraksis må sigte på at tage hensyn til pågældende sommerhusområdes faktiske tilstand, fysisk som anden servicetilstand. Tillige må fastholdes hensynet til de fleste sommerhusområders overvejende rekreative karakter.

5. *Manglende afklaring af sammenbruddet i håndhævelsen af forbudsbestemmelserne*

Nærværende 5 kommuner må som det væsentligste synspunkter fremhæve, at løses problemerne med den i dag reelt ophørte mulighed for helårsbeboelse ikke – så vil enhver overvejelse om holdning til dispensationer være overflødig. Faktum er, at der i hurtigt stigende grad sker beboelse ulovligt.

Miljøministerens angivelser af håndhævelse må desværre betragtes som helt utilstrækkelige. Dette ses alene i den retstilstand, at politi og anklagemyndighed, med accept af Justitsministeriet, ikke finder bevisførelse mulig – endog når borgeren selv erklærer ikke at have anden egentlig og lovlig bolig end sommerhuset.

6. Afslutning

Trods kommunernes opfattelse, at sommerhusområderne primært udgør grundlag for befolkningens rekreative beboelse af naturområ-

der – ændrer det ikke det forhold, at man i givet fald gerne vil samarbejde om, at eventuelle justeringer af sommerhusbestemmelserne bliver klare og administrerbare.

Med venlig hilsen

Svend Aage Nielsen

borgmester

/ Mogens Hegnsvad
kommunaldirektør